

Ulrich G. Schroeter, UN-Kaufrecht und Europäisches Gemeinschaftsrecht. Verhältnis und Wirkungen, Sellier European Law Publishers, 802 blz.

Wederom een dissertatie, en één van een ongebruikelijke lengte, ook voor Duitse begrippen, waar zelfs Habilitationsschriften deze omvang niet plegen te halen. Interessant is daarbij dat het boek lijkt te handelen over een niet bestaand probleem, te weten de verhouding en de wisselwerkingen tussen het Weense Koopverdrag (CISG) en de EG-richtlijn over koop. Die richtlijn is beperkt tot de consumentenkoop (omschreven als 'sale of consumer-goods'), terwijl art. 2 onder a CISG de toepasselijkheid van het verdrag op consumentenkoop (omschreven als 'sales of goods bought for personal, family or household use') uitsluit. Van overlap kan dus nauwelijks sprake zijn. Maar deze conclusie is toch om verschillende redenen niet helemaal juist.

De eerste is dat de studie niet is beperkt tot de richtlijn consumentenkoop, maar het gehele acquis op het gebied van het contractenrecht in de beschouwing betreft. Daartoe behoren ook regelingen die niet exclusief op consumentencontracten betrekking hebben.

De tweede reden is dat er ondanks het zojuist aangegeven toepassingsbereik van verdrag en richtlijn toch een zekere mogelijkheid van overlap bestaat. De uitzondering van art. 2 onder a CISG geldt niet als de verkoper niet wist noch kon weten dat hij met een consument contracteerde, hetgeen in het bijzonder bij aankopen via internet het geval kan zijn. In dit geval is de toepasselijkheid van de richtlijn niet uitgesloten, zodat beide regelingen naast elkaar van toepassing kunnen zijn. Daarbij bedenke men overigens dat de rechtspraak van het Hof van Justitie in de richting tendert dat een consument afstand doet van de door de richtlijn geboden bescherming, indien hij de schijn wekt in de uitoefening van een beroep te contracteren.¹¹ Maar het is zeer de vraag of deze oplossing juist is bij internettransacties, waarbij de koper niet een onjuiste schijn wekt, maar de aard van de transactie (en de wijze van betaling) kan meebrengen dat relevante informatie ten tijde van de contractssluiting niet bij de verkoper voorhanden is.¹²

Tegen deze achtergrond biedt Schroeter een monumentale behandeling van de (potentiële) samenloop tussen EG-recht en het Weense Koopverdrag, waarin vele onderwerpen van volkenrecht, Europees recht en contractenrecht aan de orde komen. Ik stip de volgende onderwerpen en conclusies aan.

§§ 1-4 geven een overzicht van de totstandkoming van de CISG, de Europese rol daarbij, en van de regelingen van EG-recht (richtlijnen, verordeningen en verdragen) die van belang zijn voor de koopovereenkomst.

Na een behandeling van conflicten tussen internationale rechtsnormen in het algemeen (§ 5), volgt in § 6 een overzicht van mogelijke conflicten tussen de CISG en de voormelde Europese regelingen, die daartoe nauwkeurig op hun inhoud worden onderzocht.

Een uitvoerig onderzoek van art. 90 CISG, bepalende dat het verdrag achterstaat bij andere 'international agreements' die door verdragsstaten zijn gesloten, leidt tot de conclusie dat deze bepaling niet slaat op EG-richtlijnen en -verordeningen (§ 9, p. 316).

Weliswaar brengt het beginsel van de voorrang van het gemeenschapsrecht mee dat dit ook prevaleert boven verdragen die de lidstaten hebben gesloten (§ 12), maar art. 307 lid 1 EG-verdrag wordt door de schrijver in die zin geïnterpreteerd, dat dit niet voor de CISG geldt (§ 13, p. 451).

In het laatste deel van het boek (ruim 250 blz.) gaat Schroeter nog in op verschillende wisselwerkingen tussen EG-recht en het Koopverdrag. Hier behandelt hij onder meer de vraag of de EG-organen bevoegd zijn een gemeenschappelijk recht voor de handelskoop te creëren (welke vraag hij ontkennend beantwoordt voor zover de materie door CISG is geregeld); de vraag of de EG kan toetreden tot CISG dan wel of zij de vijf lidstaten die CISG nog niet hebben geratificeerd, daartoe kan verplichten; en de invloed van de CISG op het tot stand te brengen Common Frame of Reference. Het gaat hier om leerzame beschouwingen, die ook de lezer die meent dat de problemen van overlap een behandeling van ruim 500 blz. wellicht niet rechtvaardigen, enigszins vermoeid maar met een tevreden gevoel achter laten.

*Prof. mr. A.S. Hartkamp**

10. Zie http://www.sgecc.net/media/downloads/sales04_12.pdf.

11. Zie HvJ EG 20 jan. 2005, nr. C-464/01 (Gruber), nog niet gepubliceerd. De zaak heeft betrekking op art. 13 EEX, maar waarschijnlijk reikt de betekenis van het arrest verder. Zie Loos, WPNR (2005) 6638. De rechtspraak van het BGH gaat in dezelfde richting; zie Halfmeier, Widersprüchliches Verhalten als opt-out aus dem Europäischen Verbraucherschutzrecht?, GPR 2005, p. 184.

12. Vgl. Schroeter, p. 508.

* Hoogleraar Radboud Universiteit Nijmegen, redacteur van het WPNR.